

УДК 378:397.13:7

ПОЛИЩУК Людмила – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри англійської філології та перекладу, Навчально-науковий інститут іноземної філології Житомирського державного університету імені Івана Франка, вул. Велика Бердичівська, 40, Житомир, 10008, Україна (polischukludmyla@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9468-5412>

ПУШКАР Тетяна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри англійської філології та перекладу, Навчально-науковий інститут іноземної філології Житомирського державного університету імені Івана Франка, вул. Велика Бердичівська, 40, Житомир, 10008, Україна (tatpushkar68@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5060-7167>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2021.47.20>

Бібліографічний опис статті: Поліщук, Л., Пушкар, Т. (2021). Мовленнєві тактики і стратегії ввічливості в англійському політичному дискурсі. *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія»*, 47, 151–157. doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2021.47.20>

МОВЛЕННЄВІ ТАКТИКИ І СТРАТЕГІЇ ВВІЧЛИВОСТІ В АНГЛОМОВНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Анотація. У статті проаналізовано стратегії ввічливості в політичному дискурсі. Увагу зосереджено на вивченні ввічливості в англійському політичному дискурсі, що являє собою одну зі значущих комунікативних категорій, яка відіграє ключову роль у мовленнєвій взаємодії адресанта й адресата. У наукових дослідженнях лінгвістичну ввічливість репрезентують як соціальну норму, дотримання правил спілкування, максимум спілкування, комунікативного етикету. Збереження «обличчя» – необхідна передумова продуктивного спілкування, яку має враховувати кожен член суспільства. Дослідники виокремлюють п'ятнадцять стратегій позитивної ввічливості, використовуваних задля зменшення комунікативної дистанції, усунення міжособистісних меж, досягнення взаєморозуміння, співробітництва й позитивного результату в спілкуванні, і десять стратегій негативної ввічливості, зорієнтованих на зменшення комунікативного тиску в спілкуванні, виявлення поваги до співрозмовника та його особистого простору. Предметом особливого наукового інтересу є механізми тактик і мовних засобів, використовуваних за реалізації стратегій негативної ввічливості в різноманітних дискурсах, зокрема політичному, провідною рисою якого є інституціональність. Саме остання зумовлює специфіку мовленнєвої взаємодії комунікантів і передбачає використання стратегій негативної ввічливості. Аналіз політичного дискурсу Дональда Трампа доводить, що ключову роль в організації гармонійної комунікації в цій дискурсивній практиці відіграє негативна ввічливість, представлена стратегіями, реалізованими відповідними тактиками: а) стратегія використання імпліцитних мовленнєвих актів – тактики ритуалізації імперативу; б) стратегія ухилення – тактики обмеження власною оцінкою, опосередкованого запиту інформації та припущення; в) стратегія субстантивізації – тактики формалізації висловлення. Найпродуктивнішими засобами вербалізації стратегій і тактик негативної ввічливості в політичному дискурсі Дональда Трампа є граматичні (модальні дієслова, умовний стан, пасивний стан, звертання тощо). Серед синтаксичних засобів, що реалізують стратегії позитивної ввічливості, релевантні принципи пом'якшення: прагнення до порозуміння, підтвердження спільного погляду, емпатії, указівка на взаємність, включення учасників комунікації в дію.

Ключові слова: політичний дискурс, стратегії позитивної ввічливості, негативна ввічливість, комунікативні категорії.

POLISHCHUK Ludmyla – Candidate of Pedagogical Sciences, Assistant Professor at English Philology and Translation Department, Zhytomyr Ivan Franko State University, 40, Velyka Berdychivska str., Zhytomyr, 10008, Ukraine (polischukludmyla@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9468-5412>

PUSHKAR Tetiana – Candidate of Pedagogical Sciences, Assistant Professor at English Philology and Translation Department, Zhytomyr Ivan Franko State University, 40, Velyka Berdychivska str., Zhytomyr, 10008, Ukraine (tatpushkar68@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5060-7167>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2021.47.20>

To cite this article: Polishchuk L, Pushkar T. (2021). Movlennievi taktyky i stratehii vvichlyvosti v anhlovnomu politychnomu dyskursi [Speech tactics and politeness strategies in English political discourse]. *Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats Drohobyskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Seriiia «Filolohiia» – Problems of Humanities. “Philology” Series: a collection of scientific articles of the Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, 47, 151–157.* doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2021.47.20> [in Ukrainian].

SPEECH TACTICS AND POLITENESS STRATEGIES IN ENGLISH POLITICAL DISCOURSE

Summary. *The article analyses the strategies of politeness in political discourse. The focus is on the study of politeness in English-language political discourse, which is one of the important communicative categories that play a key role in the speech interaction of the addressees. In the scientific research, linguistic politeness is usually represented as a social norm, compliance with the contract of communication, maxims of communication, communicative etiquette. Preservation of the “face” is a necessary prerequisite for productive communication, which should be considered and used by every member of society. Researchers identify fifteen strategies of positive politeness used to reduce communication distance, eliminate interpersonal boundaries, mutual understanding, cooperation and achieve a positive result in communication, and ten strategies of negative politeness, oriented at reducing of communicative oppression reluctant and discover respect in his personal space.*

The subject of special scientific interest is the mechanisms of tactics and language tools used in the implementation of negative politeness strategies in various discourses, in particular, political, where the leading feature is institutionality. The latter determines the specifics of speech interaction of communicators and involves the use of negative politeness strategies. In our work, the object of research is the political discourse of Donald Trump.

The analysis proves that the key role in the organization of harmonious communication in this discursive practice is played by negative politeness, represented by strategies that are implemented by appropriate tactics: a) strategy of using implicit speech acts – tactics of ritualization of the imperative; b) evasion strategy – tactics of limiting one's own assessment, indirect request for information and assumptions; d) strategy of substantivization – tactics of formalization of expression.

The most productive in the verbalization of strategies and tactics of negative politeness in the political discourse of Donald Trump are grammatical means (modal verbs, conditionals, passive voice, address, etc.). Among the syntactic tools that implement strategies of positive politeness (relevant principles of mitigation – the desire for understanding, confirmation of a common point of view, empathy, indication of reciprocity, involvement of communication participants in action).

Key words: *political discourse, strategies of positive politeness, negative politeness, communicative categories.*

Постановка проблеми. Міжнародна співпраця та прогрес економічних відносин між країнами сприяє зацікавленості людей щодо ситуації в країні. Комунікативний процес стає важливим у житті політиків і народу. Проблема ефективності мовної комунікації та мовного впливу є багатогранною і надзви-

чайно актуальною в сучасній науці: лінгвістиці, соціології, психології, риторичі та філософії. Багато в чому це пов'язане з інтенсивним та екстенсивним розвитком політичних, економічних і міжкультурних відносин у сучасному світі, а також із прагненням сучасного суспільства до вдосконалення й розвитку

ефективності людської діяльності в усіх галузях. Політичний дискурс відіграє значну роль у становленні та розвитку культури країни. Учені намагаються проаналізувати форму, зміст, ілюкції та перлюкції політичного дискурсу, параметри його ефективності в контексті здійснення маніпулятивно-персуазивного впливу на цільову аудиторію, адже будь-який політичний дискурс актуалізує ті чи ті ідеологічні погляди, установлює певні ідейні константи – маркери конкретного ідеологічного простору (Цуцьева, 2012, с. 104).

У лінгвістичній теорії більш поширеним є визначення ввічливості як стратегічно зумовленої форми взаємодії, що охоплює вербальні й невербальні засоби та має на меті підтримувати діалог, стримувати потенційну агресію й запобігати конфліктам.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми функціонування вербальних і невербальних одиниць англomовного дипломатичного дискурсу, їх прагматичного взаємозв'язку та використання з метою продукування ввічливості ще не ставали предметом окремого дослідження. Одна з основоположних розвідок у цій галузі – монографія П. Браун та С. Левінсона, у якій виокремлено позитивну ввічливість, що спрямована на зближення комунікантів і засвідчує повагу до адресата мовлення (Brown, 1987, с. 48). Окремі аспекти ввічливості в англomовному політичному дискурсі висвітлювали в працях В.А. Лабунська, Н.Д. Арутюнова, Л.Л. Макарук, Б. Фрейзер, П. Грайс та ін. Політичний дискурс відіграє значну роль у становленні й розвитку культури країни, у налагодженні зв'язків між країнами, а тому важливо навчитися правильно розуміти те, що політик хоче донести до людей, використовуючи в промовах усі засоби вираження мовлення. До того ж часто вирішення соціально-політичних проблем залежить саме від правильної інтерпретації висловлень. Цим умотивовуємо актуальність розвідки.

Мета статті полягає у визначенні сутності й специфіки представлення категорії ввічливості в англomовному політичному дискурсі.

Виклад матеріалу. Політичному дискурсу властива низка функцій: ідентифікаційна, інформативна, агональна, персуазивна.

Орієнтація на переконання, наявність адресата-спостерігача, а також соціальний контекст і ситуативні параметри визначають комунікативні наміри, комунікативну поведінку учасників і вибір мовних засобів (Попов). Отже, мету політичного дискурсу можна визначити як завоювання й утримання влади шляхом популяризації певної системи ідеологічних поглядів, досягнуті завдяки комунікативному впливові (експліцитному та імпліцитному) на когнітивну сферу фокусної цільової аудиторії (електорату). Нині сформувалося два підходи до розуміння змістового наповнення терміна «політичний дискурс» – вузький і широкий. Згідно з першим, політичний інституціональний дискурс охоплює промови політиків, урядові документи, партійні програми, тексти парламентських і передвиборчих дебатів, агітаційні матеріали (Дейк, 1989, с. 105). Широке розуміння політичного дискурсу імплікує включення до корпусу зазначених текстів і матеріалів «дискурсу реагування»: аналітичні статті журналістів, політологів, громадських активістів, відгуки пересічних громадян у соцмережах на ту чи ту подію політичного життя суспільства, подану в різних ракурсах – побутовому, художньому, публіцистичному (Шейгал, 2004, с. 234). У розвідці актуалізуємо жанр «первинного спілкування» (Бахтин, 1986, с. 77), той «політичний наратив» (Шейгал, 2004, с. 96), «архітектором» якого є політик – головний диспетчер на шляхах ідейних змістів політичної комунікації, яка передбачає транслявання матеріально виражених та імпліцитно закладених інформаційних повідомлень, спрямованих на структурування політичної діяльності, надання тих чи інших смислів політичним подіям з метою формування суспільної думки та впливу на розподіл і використання влади в певній етносоціальній спільноті. Мовний вплив здійснюють за допомогою комунікативних стратегій і тактик, що дають змогу апелювати до різних сфер адресата – знань, ціннісних уявлень, волі, емоцій адресата (Brown, 1987, с. 75). На думку П. Браун та С. Левінсона, ввічливість може реалізовуватися двома видами стратегій: стратегією негативної ввічливості (релевантні принципи пом'якшення – надання адресатові можливості робити вибір, виведення адресанта й адресата з дискурсу, вибачення) і стра-

тегією позитивної ввічливості (релевантні принципи пом'якшення – прагнення до порозуміння, засвідчення спільної позиції, емпатії, указівка на взаємність, включення учасників комунікації в дію) (Brown, 1987, с. 209).

Проте основою шанобливої поведінки (heart of respective behaviour) П. Браун та С. Левінсон уважають негативну ввічливість (Brown, 1987, с. 63). Вона являє собою набір стратегій, спрямованих на демонстрацію визнання незалежності співрозмовника, його особистісної автономії, переконання його у відсутності намірів із боку співрозмовника. Негативну ввічливість реалізують такі стратегії: 1) незгоди; 2) заперечення; 3) докору; 4) звинувачення; 5) негативної оцінки; 6) використання імпліцитних мовленнєвих актів; 7) погрози; 8) визнання своєї провини; 9) спонукання до виконання дії (Brown, 1987, с. 131). Стратегії «негативної ввічливості», реалізованої в політичному дискурсі, властивий широкий арсенал тактик. Це можна пояснити бажанням політиків обстоювати власну думку й інтереси, а також намаганням укріпити власні позиції на міжнародній арені. Найефективнішою тактикою цієї стратегії є тактика «навмисного песимізму» (*I am sure you will not be very much in favour of doing this*) і навмисного применшення важливості прохання (*It is a very small thing we would very much appreciate from your government*), а інструментами – лексичні засоби та синтаксичні конструкції.

Навмисну нечіткість як одну з основних тактик стратегії «негативної ввічливості» використовують, щоб відтягти час обговорення небажаних запитань. Нечіткість допомагає зберігати гнучкість і знаходити вихід у разі необхідності. Серед найбільш уживаних «нечітких виразів» політиків є:

– висловлення небажання для позначення фактичного бажання: *I would hate to ask this but...*;

– використання пасивного стану задля приховання особистісних ставлень: *It is generally done according to the agenda, It seems to us that this approach might be reasonable in this circumstances*;

– заміна займенників *I* і *you* на вирази із семантикою узагальнення (*people think that ...*) або вживання цих займенників у формі

множини (*we, you*) (Кащишин, Іващишин, 2020, с. 89).

Стратегія «позитивної ввічливості» передбачає тактику заклику до спільної дії. У рамках цієї тактики спонукання пом'якшується за допомогою інклюзивної форми (особової або безособової) його пред'явлення. Тим самим суб'єкт-каузатор відносить себе до групи адресата, розглядаючи останнього як свого прихильника й поділяючи з ним відповідальність (Серажим, 2003, с. 23). Приклад ідентифікації з адресатом сприяє скороченню дистанції між адресантом та адресатом, ініціації поділу цілей, мотивів як загальних, власних. Приклади позитивної ввічливості включають вирази на кшталт: *I really like the way you approach this matter here; I really like the way you have done this; It is always important for me to do the best job; I can, and I know the same is true for you* тощо.

Розглянемо стратегії позитивної ввічливості на прикладі фрагментів промов Президента Сполучених Штатів Дональда Трампа.

Під час своєї інавгураційної промови Дональд Трамп звертається зі словами вдячності до американського народу й до всього людства: *Chief Justice Roberts, President Carter, President Clinton, President Bush, President Obama, fellow Americans and people of the world, thank you* (Donald Trump's 2017 U.N. speech transcript).

У наступному прикладі Д. Трамп застосує позитивну ввічливість, засвідчуючи тим самим свою належність до спільної зі слухачами соціальної групи й реалізуючи стратегію дружнього ставлення до адресата та прагнення досягти з ним згоди. *By the way, you don't mind if I go off script a little bit? It is sort of boring. It is a little boring. Beautiful speech, everything is wonderful. But a little boring. We have to, you know – but we gave them their dignity back. And that's why our country is doing record business. We're doing record business. We're doing business and you have to look at the fundamentals* (Donald Trump's 2017 U.N. speech transcript).

Натомість П. Браун та С. Левінсон розглядають вибачення як стратегію негативної ввічливості, позаяк, вибачаючись, мовець визнає факт вторгнення в приватну зону співрозмовника й жалкує із цього приводу (Brown, 1987, с. 186). Як зазначає О. Малая, перлоку-

тивний смисл стратегії вибачення полягає в прагненні мовця донести до адресата думку «Я не хочу обмежувати твою свободу, тому відчуваю свою провину за те, що якимось чином обмежив її» (Малая, 2008, с. 159). Стратегія вибачення слугує засобом збереження балансу між дистанціюванням і зближенням, націлюючи на повагу до особистості партнера з комунікації і засвідчуючи прагнення мовця до дистанціювання, свободи та звільнення від почуття провини. Її використовують, коли адресант визнає провину за скоєну малефективну дію через такі тактики, як визнання завданої шкоди (admit impingement), небажання нашкодити слухачеві (indicate reluctance), надання вичерпних пояснень (give overwhelming reasons) щодо причин малефективної дії, виправдання (beg forgiveness) (Brown, 1987, с. 187–190). Суттєво, що в політичному дискурсі Маргарет Тетчер ідентифіковано епізоди, які ілюструють лише тактику визнання завданої шкоди: *English Male Questioner: What do you see as the future role of the Centre for Policy Studies? Margaret Thatcher: Well you know, I'm sorry ... Same Questioner: ... to the Tory Central Office Research Department? Margaret Thatcher: No no. Sorry, not at all. It will of course continue to have a role, but it is doing mainly the economic things, on a fairly – er – in depth, using a number of people from academic circles, or involving a number of people from academic circles* (Margaret Thatcher: TV Press Conference after winning Conservative leadership (Conservative Central Office), 1975); *English Male Questioner: By the same platform, do you mean the same sort of platform ... Margaret Thatcher: I beg your pardon, the same what? Same Questioner: When you say you can ... (words inaudible) ... on the same platform as Mr Wilson* (Margaret Thatcher: TV Press Conference after winning Conservative leadership (Conservative Central Office), 1975); *Margaret Thatcher:*

Excuse me, I just have to carry on working. Same Questioner: What about him? MT: Well, he'll have work to do too (Margaret Thatcher: TV Press Conference after winning Conservative leadership (Conservative Central Office), 1975).

Отже, в політичному дискурсі Маргарет Тетчер спостерігаємо тенденцію дотримання мовцем дистанції та невторчання в свободу дій слухача, що пояснюється його інституційною спрямованістю. До мовних засобів, що використовують для реалізації стратегії вибачення, належать дієслова to be sorry, to excuse, to pardon, to spare, to forgive, excuse me, apology (apologies, apologize), sorry, уживані як у повних, так і в еліптичних спонукальних, питальних і розповідних реченнях.

Важливим параметром у моделі політичного дискурсу є установка на кооперацію або відсутність такої. Цей параметр стає основою класифікації мовних стратегій і поділу їх на два типи: кооперативні та некооперативні (конфронтаційні). До першого типу належать стратегії схвалення, вибачення, розради, умовлянь; до другого – стратегії дискредитації, сварки. При цьому установка на кооперацію або на конфлікт можуть виявляти через категорію ввічливості, тобто через прагнення до порозуміння, підтвердження спільної думки, емпатію, указівку на взаємність. Функцію ввічливості виконують формули ввічливості, специфічні стійкі одиниці спілкування, завдяки яким установлюється зв'язок між мовцем і слухачем.

Висновки. Отже, стратегії позитивної ввічливості скорочують комунікативну дистанцію, усувають міжособистісні межі, забезпечують взаєморозуміння, співробітництво й досягнення позитивного результату в спілкуванні. При цьому функцію ввічливості виконують специфічні стійкі одиниці спілкування, які забезпечують контакт між мовцем (оратором) і слухачами (авдиторією).

ЛІТЕРАТУРА

- Бахтин М.М. Эстетика словесного творчества. Москва : Искусство, 1986. 445 с.
- Дейк Т. ван. Язык. Познание. Коммуникация / пер. с англ. ; сост. В.В. Петрова ; под ред. В.И. Герасимова ; вступ. ст. Ю.Н. Караулова и В.В. Петрова. Москва : Прогресс, 1989. 312 с.
- Малая О.Ю. Реалізація мовленнєвих стратегій ввічливості у дискурсі німецькомовних інтернет-форумів : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 / О. Ю. Малая. Харків : Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна, 2008. 180 с.

- Кацишин Н.С., Іващишин О.М.** Реалізація стратегій ввічливості в англomовному дипломатичному дискурсі. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія «Філологія. Соціальні комунікації»*. 2020. Том 31 (70). № 3. Ч. 1. С. 125–129.
- Попов Р.А.** Політичний дискурс: проблема теоретичної ідентифікації. URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej2/txts/polprav/05prapti.pdf> (дата звернення: 07.09.2021).
- Серажим К.С.** Дискурс як соціолінгвальний феномен сучасного комунікативного простору (методологічний, прагматико-семантичний і жанрово-лінгвістичний аспекти: на матеріалі політичного різновиду українського масовоінформаційного дискурсу) : автореф. ... дис. докт. філол. наук : 10.01.08. Київ : Інститут журналістики Київськ. нац. ун-ту імені Тараса Шевченка, 2003. 32 с.
- Шейгал Е.И.** Семиотика политического дискурса. Москва : ИТДГК «Гнозис», 2004. 326 с.
- Цуцнева М.Г.** Языковая личность как субъект политического дискурса *Вестник Балтийского федерального университета им. И. Канта*. 2012. № 2. С. 104–107.
- Brown P.** Politeness: Some Universals in Language Usage. New York : Cambridge University Press, 1987. 345 p.
- Donald Trump's 2016 U.N. speech transcript. URL: <https://www.politico.com/story/2017/09/19/trump-un-speech-2017-full-text-transcript-242879> (дата звернення: 09.08.2021).
- Donald Trump's 2017 U.N. speech transcript/ URL: <https://www.politico.com/story/2017/09/19/trump-un-speech-2017-full-text-transcript-242879> (дата звернення: 09.08.2021).
- Margaret Thatcher : TV Press Conference after winning Conservative leadership (Conservative Central Office), 1975, Feb 11. URL: <https://www.margarethatcher.org/document/102487> (дата звернення: 09.08.2021).

REFERENCES

- Bakhtin, M. M.** (1986). *Estetika slovesnogo tvorchestva [Aesthetics of verbal creativity]*. Moscow : «Iskusstvo» [in Russian].
- Deik, T. van.** Yazyk. (1989). *Poznanie. Kommunikatsiia [Perception. Communication]*. (V. V. Petrova, Trans.). V. I. Gerasimov (Ed.). Moscow : Progress [in Russian].
- Malaya, O. Yu.** (2008). *Realizatsiia movlennievnykh stratehiy vvichlyvosti u dyskursi nimetskomovnykh internet-forumiv [Implementation of speech politeness strategies in the discourse of German-language Internet forums]*. (Phd thesis). Kharkiv : Kharkivskiy natsionalnyi universytet im. V.N. Karazina [in Ukrainian].
- Kashchyshyn, N., Ivashchyshyn O.** (2020). Realizatsiia stratehiy vvichlyvosti v anhlo-movnomu dyplomatychnomu dyskursi [Implementation of politeness strategies in English-language diplomatic discourse]. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Seriya : Filolohiia. Sotsialni komunikatsii – Scientific notes of TNU named after VI Vernadsky. Series : Philology. Social communications. Scientific notes, 3 (Vol 31 (70)), (pp. 125–129) [in Ukrainian]*.
- Popov, P.** *Politychny dyskurs: problema teoretychnoi identyfikatsii [Political discourse: the problem of theoretical identification]*. Retrieved September 7, 2021, from <http://academy.gov.ua/ej/ej2/txts/polprav/05prapti.pdf> [in Ukrainian].
- Serazhym, K.** (2003). *Dyskurs yak sotsiolinhvalnyi fenomen suchasnoho komunikatyvnoho prostoru (metodolohichniy, prahmatyko-semantychniy i zhanrovo-linhvistychniy aspekty : na materialy politychnoho riznovydu ukrainskoho masovoinformatsiinoho dyskursu) [Discourse as a sociolinguistic phenomenon of modern communicative space (methodological, pragmatic-semantic and genre-linguistic aspects: on the material of the political variety of the Ukrainian mass media discourse)]*. (Extended abstract of Doctors thesis). Kyiv: Instytut zhurnalistyky Kyivsk. nats. un-tu imeni Tarasa Shevchenka [in Ukrainian].
- Sheigal, E. I.** (2004). *Semiotika politicheskogo diskursa [Semiotics of the political discourse]*. Moscow :ITDГK «Gnozis» [in Russian].
- Tsutsyieva, M. G.** (2012). Yazykovaya lichnost kak subyekt politicheskogo diskursa [Language personality as a subject of political discourse]. *Vestnik Baltiyskogo federalnogo universiteta im. I. Kanta – Bulletin of the Baltic Federal University. I. Kant. (Issue 2)*, (pp. 104–107) [in Russian].
- Brown, P. & Levinson, S. C.** (1987). *Politeness : Some Universals in Language Usage*. New York : Cambridge University Press [in English].
- Donald Trump's 2016 U.N. speech transcript. Retrieved August 9, 2021, from <https://www.politico.com/story/2017/09/19/trump-un-speech-2017-full-text-transcript-242879> [in English].

- Donald Trump's 2017 U.N. speech transcript. Retrieved August 9, 2021, from <https://www.politico.com/story/2017/09/19/trump-un-speech-2017-full-text-transcript-242879> [in English].
- Margaret Thatcher, (1975) : TV Press Conference after winning Conservative leadership (Conservative Central Office). Retrieved February 11, 1975 from <https://www.margarethatcher.org/document/102487> [in English].